

SP afdeling Rotterdam
www.rotterdam.sp.nl

Teilingerstraat 21-A
3032 AP Rotterdam
T. 010 707 48 78
rotterdam@sp.nl

JE WEET TOCH!

Kansen, ambities en problemen van Rotterdamse jongeren

SP afdeling Rotterdam
Kevin Levie en Edwin de Voigt

14 augustus 2006

Inleiding en verantwoording

In politiek en media wordt harde taal gebruikt over jongeren: er wordt veel gesproken over problemen met hangjongeren en criminele jongeren, over kampen voor kansarme jongeren, over de grote schooluitval. Met een deel van de jongeren in Rotterdam gaat het niet goed. Er wordt vooral veel *over* jongeren gepraat, en weinig *met* jongeren. De SP heeft daarom besloten een eigen onderzoek te doen naar hoe jongeren denken over school en stages, werk en werkloosheid, vrijetijdsbeleving en problemen in Rotterdam.

Deze zomer zijn 153 jongeren tussen 14 en 23 jaar geïnterviewd aan de hand van een vragenlijst, die is opgesteld in samenwerking met jongerenwerkers en leraren. De enquêtes zijn door vrijwilligers mondeling in buurthuizen, op schoolpleinen, op hangplekken en bij gratis evenementen afgenomen.

Doel was om niet alleen kwantitatieve data te verzamelen, maar ook verder met jongeren in gesprek te raken. Omwille van bondigheid zijn in dit korte verslag alleen de belangrijkste cijfers en conclusies opgenomen. Voor een aantal vragen uit de enquête geldt dat ze niet in dit verslag zijn opgenomen, omdat ze op te weinig van de ondervraagde jongeren van toepassing waren.

De geïnterviewde jongeren vormen een redelijke afspiegeling van de Rotterdamse jongeren in die leeftijdsgroep waar het gaat om leeftijd, geslacht en etniciteit. De gemiddelde ondervraagde jongere is 18 jaar. Er zijn iets meer jongens (57%) dan meisjes (43%) geïnterviewd. Ongeveer veertig procent heeft Nederlandse ouders, twintig procent Turkse ouders, twintig procent Marokkaanse ouders en de overige twintig procent bestaat uit Surinamers, Kaapverdiërs en andere nationaliteiten.

Het overgrote deel van de ondervraagde jongeren volgt nog een opleiding en woont nog bij zijn of haar ouders. In die zin zijn de 'probleemgevallen' ondervertegenwoordigd. Maar deze groep vertegenwoordigt wel de adolescenten die op de wip zitten naar werk of geen werk, niet of wel een vervolgopleiding, meedraaien en geaccepteerd worden in de maatschappij of vervallen in de criminaliteit. We hebben vooral gesproken met jongeren die geconfronteerd worden met keuzes, kansen, problemen en volwassenheid. Op basis van deze groep krijgen we een aardig inzicht in wat Rotterdamse jongeren bezighoudt, in welke situatie ze zich bevinden en wat ze ambiëren.

Nadat de SP haar onderzoek opstartte, heeft het nieuwe college in haar 100-dagenprogramma als doel gesteld 1000 jongeren te interviewen over de stad. Dat doel is bewonderenswaardig en de SP is benieuwd naar de resultaten, die eind augustus bekend zullen worden. In die vragenlijst wordt echter vooral gevraagd naar vrije tijd, veiligheid en participatie – en niet naar school en stages, werk en werkloosheid. Rotterdamse jongeren ervaren daar wel problemen mee. Dat blijkt ook uit wat jongeren in dit onderzoek naar voren brachten. De resultaten daarvan vindt u hieronder.

School en stages

Als eerst zijn een aantal algemene vragen gesteld over welk onderwijstype de jongere volgt of heeft gevolgd, of hij/zij deze opleiding heeft afgemaakt en wat hij/zij na deze opleiding wil gaan doen.

De ondervraagde jongeren zijn een voor een groot deel (80%) nog bezig met een opleiding, vooral op vmbo- en mbo-niveau (zie tabel 1).

Over het algemeen zijn ze redelijk tevreden over hun opleiding: ze geven een gemiddeld cijfer van 7,3 (s = 1,2). De opleidingen op lager niveau worden iets slechter beoordeeld dan de opleidingen in het hoger onderwijs.

66 Procent wil na deze opleiding zeker nog een andere opleiding volgen; 12 procent wil dat zeker niet, terwijl 22 procent nog twijfelt.

Tabel 1: Opleiding ondervraagde jongeren (N=150)

	N	%
vmbo	56	37
havo	24	16
vwo	11	7
mbo/roc	31	21
hbo	18	12
universiteit	10	7

Vervolgens is gevraagd naar de ervaringen bij het vinden van een stageplaats. 54 Procent van de ondervraagde jongeren is op zoek geweest naar een stageplaats.

78 Procent van hen heeft die ook daadwerkelijk gevonden – maar 22 procent dus niet.

Iets meer dan twintig procent van de jongeren die een stage heeft gevolgd, heeft deze niet afgemaakt.

Opvallend is de geringe betrokkenheid van de scholen bij het zoeken van stageplaatsen: 63 procent van de jongeren moest een plaats regelen zonder hulp van de school.

Jongeren die hulp van de school kregen vonden vaker een stageplaats en maakten hun stage ook beduidend vaker af (zie tabel 2).

Tabel 2: relatie tussen hulp school bij het vinden van een stageplaats en het vinden en afmaken van een stage, in procenten (N=76)

	stage gevonden	stage afgemaakt
de school regelde een stageplaats	92	90
de school hielp bij het regelen van een stageplaats	88	94
de jongere moest zelf een stageplaats regelen	76	71

Werk en werkloosheid

Vervolgens is gevraagd naar werkervaringen en ervaringen bij het vinden van werk.

37 van de ondervraagde jongeren gaven aan dat ze op dit moment werken. Het gaat voor een deel om bijbaantjes: folderaars, caissières, tomatenplukkers, bediening in de horeca. Een groot deel (86 procent) van de jongeren is over het algemeen tevreden met dat werk. Gemiddeld hebben ze het werk sinds ongeveer een jaar.

Werkloze jongeren zoeken vooral werk via advertenties, het CWI en uitzendbureaus, en in mindere mate via open sollicitaties en vrienden en kennissen.

61 Jongeren hebben wel eens moeite gehad met het vinden van werk. Veel jongeren geven aan dat werkgevers vinden dat ze te weinig ervaring hebben, of dat werkgevers zonder verdere toelichting aangeven dat ze niet passen in het team (zie tabel 3).

Tabel 3: Moeite met het vinden van werk (N=61)

	N	%
te laag opgeleid	8	13
te hoog opgeleid	2	3
lastig om te solliciteren	12	20
aansluiting opleiding	7	11
te weinig ervaring	21	34
te weinig discipline	2	3
te jong	4	6
uiterlijk	8	13
niet passend in team	21	34

Daarnaast geeft maar liefst 66 procent van deze jongeren aan dat ze wel eens het idee hebben dat ze gediscrimineerd worden – naar etniciteit, leeftijd of uiterlijk – bij het zoeken naar werk. Voor twintig procent komt dat zelfs heel vaak voor.

Uit deze groep kregen jongeren van Marokkaanse afkomst het vaakst te maken met discriminatie: tachtig procent voelde zich wel eens gediscrimineerd.

Ook ruim veertig procent van de Nederlandse jongeren geeft echter aan dat ze zich soms gediscrimineerd voelen: waarschijnlijk gaat het in die gevallen vooral om discriminatie naar leeftijd en uiterlijk.

Jongeren zeiden bijvoorbeeld:

- *'Ik heb geen Nederlandse achternaam en als je zoveel brieven schrijft en zo weinig uitgenodigd wordt op gesprek, ga je toch denken...'*
- *'Een Nederlander werd wel aangenomen en ik niet, terwijl ik hoger ben opgeleid.'*
- *'Met mijn relatief hoge leeftijd (21) word ik te duur voor bedrijven.'*

Vrije tijd en welbevinden

De jongeren zijn gevraagd wat zij in hun vrije tijd vooral doen, waar ze die doorbrengen en of ze tevreden zijn met de manier waarop zij hun vrije tijd besteden.

Het grootste deel van de ondervraagde jongeren besteedt zijn vrije tijd bij iemand thuis. Jongeren met een niet-Nederlandse achtergrond zijn in hun vrije tijd relatief vaker op straat (zie tabel 4).

Tabel 4: vrijetijdsbesteding naar voornaamste etnische groepen in procenten (N=149)

	thuis	straat	buurthuis
Nederlands	75	15	10
Marokkaans	49	41	11
Surinaams	43	29	29
Turks	57	33	10
<i>Totaal</i>	<i>60</i>	<i>28</i>	<i>12</i>

De meeste jongeren zijn tevreden over wat ze in hun vrije tijd doen: meestal voetballen, internetten, muziek luisteren, tv-kijken, bij vrienden zijn.

11 Procent van de ondervraagde jongeren geeft aan dat ze te weinig geld hebben om te doen wat ze echt willen, en 5 procent heeft geen (oefen)ruimte waar hij of zij kan doen wat hij wil.

Er zijn een aantal vragen gesteld over welbevinden, steun in het algemeen en door de ouders, en kennis van instanties die hulp geven aan jongeren. De meeste ondervraagde jongeren zijn tevreden over hoe het met hen gaat en voelen zich in het algemeen gesteund in hun plannen en wensen (zie tabel 5). Toch is ruim 30 procent minder tevreden hoe het met hem of haar gaat.

Tabel 5: een aantal vragen over welbevinden en steun, in procenten (N=148)

	helemaal eens	beetje eens	Oneens
tevreden met hoe het met mij gaat	68	27	5
algemeen gesteund in plannen en wensen	61	29	10
weet bij welke instanties ik terecht kan	54	34	11
ouders erg betrokken bij toekomstplannen	66	24	9

Jongeren weten niet altijd even goed bij welke instanties zij terecht kunnen als ze problemen hebben: slechts 54 procent zegt dat goed te weten. Jongeren met ouders van niet-Nederlandse afkomst lijken iets minder goed te weten waar ze terecht kunnen dat autochtone jongeren.

Over het algemeen zijn de ouders betrokken bij de toekomstplannen van hun kinderen. 9 Procent vindt dat zijn of haar ouders niet betrokken zijn, 24 procent zegt dat dat slechts deels zo is. Daarbij is er geen significant verschil tussen etnische groepen of onderwijstypen.

De invloed van de ouders op hoe jongeren zich voelen is groot: jongeren die zich weinig gesteund voelen door hun ouders zijn minder tevreden over hoe het met hen gaat, en minder goed op de hoogte waar ze terecht kunnen bij problemen.

Problemen in Rotterdam

De jongeren is gevraagd de drie urgentste problemen en taken van de gemeente aan te kruisen uit een meerkeuzelijst. Het meest genoemd worden de armoede, het gebrek aan banen en betaalbare huizen, de veiligheid op straat en de omgang tussen mensen (zie tabel 5).

Tabel 5: urgente problemen in Rotterdam (N=153)

	N	%
meer betaalbare huizen	64	42
meer banen	67	44
aanpak armoede	69	45
meer sportvoorzieningen	28	18
meer buurthuizen	38	25
meer uitgaansgelegenheden	22	14
beter Nederlands spreken	38	25
betere omgang met elkaar	63	41
veiliger op straat	63	41
beter openbaar vervoer	55	36

Veel jongeren hebben hun politieke standpunten verder mondeling of schriftelijk toegelicht.

Een greep uit die opmerkingen:

- *'Buurthuizen moeten langer openblijven!'*
- *'De politie zit ons vaak zomaar op de hielen, omdat ze niks te doen hebben. Laat ons gewoon chillen.'*
- *'Er is gewoon veel te weinig werk voor jongeren'*
- *'Er moet meer multiculturele communicatie komen'*
- *'Jongerenprojecten van de politiek zijn vaak afstandelijk, suf en met te weinig betrokkenheid.'*

Vervolgens is gevraagd een mening te geven over een aantal politieke plannen die te maken hebben met jongeren en arbeid (zie tabel 6). In begrijpelijke taal zijn een aantal huidige beleidsplannen samengevat en aan de jongeren voorgelegd.

Tabel 6: mening over een aantal politieke plannen, in procenten (N=149)

	helemaal eens	beetje eens	oneens
Campus Nieuwe Kans	17	32	50
Work First	20	36	44
Leer/werkplicht	23	34	43
Verplicht aantal stageplaatsen in ieder bedrijf	63	23	14
Anoniem solliciteren	31	33	35
Vrije arbeidsmigratie uit Oost-Europa	19	37	44

Veel steun is er voor een verplicht aantal stageplaatsen in ieder bedrijf. Weinig steun is er voor de leer/werkplicht tot 23 jaar, verplicht werk voor jongeren met een uitkering, en een gesloten campus voor jongeren die nog geen opleiding hebben afgerond. Over anoniem solliciteren zijn de meningen verdeeld.

Enkele opmerkingen:

- *'Als de Polen hierheen komen kan ik en mijn ouders geen werk vinden'*
- *'Verplicht werken als je werkloos bent is wel goed, maar dan wel voor een normaal salaris'*
- *'Motiveer jongeren in plaats van hen verplichtingen op te leggen, dat werkt alleen maar averechts'*

Conclusie

De 153 jongeren die de SP interviewde voor dit onderzoek zijn ambitieus en betrokken. Velen zijn redelijk tevreden hoe het met hen gaat en redelijk tevreden over hun opleiding, (bij)baan en vrije tijdsbesteding. Een groot deel wil graag een vervolgopleiding volgen en het overgrote deel wordt door de ouders van harte gesteund bij hun plannen en wensen.

Tegelijkertijd lopen Rotterdamse jongeren wel tegen allerlei problemen aan op het gebied van onderwijs en werk, en voelt een deel van de jongeren zich onvoldoende gesteund. De invloed van de ouders op de tevredenheid is groot. Jongeren weten niet altijd even goed waar ze terecht kunnen met problemen. Bijna tweederde van de jongeren voelt zich wel eens gediscrimineerd bij het zoeken naar werk. Een stageplaats is moeilijk te vinden en de scholen helpen daarbij weinig.

Voor verplichtingen die de gemeente wil opleggen aan jongeren, zoals Work First, Campus Nieuwe Kans en een leer/werkplicht tot 23 jaar is weinig steun. Jongeren willen eerlijke kansen krijgen en gemotiveerd worden, niet gedwongen worden als dat niet nodig is.

De ondervraagde jongeren maken zich ook zorgen om de problemen in de stad. Als urgentste problemen in Rotterdam zien jongeren de armoede in de stad, het gebrek aan banen en betaalbare huizen, de veiligheid op straat en de (interculturele) omgang tussen mensen.

Het Rotterdamse gemeentebestuur moet oog hebben voor de wensen en zorgen van jongeren, vindt de SP. De nieuwe wethouder Jeugd moet bovenal de problemen die er bestaan rond scholen, stages, werk en arbeidsdiscriminatie oplossen en jongeren meer betrekken bij plannen. Daarvoor doet de SP op de volgende pagina een aantal aanbevelingen.

Aanbevelingen

Om de problemen waar jongeren tegenaan lopen op te lossen, doet de SP de volgende aanbevelingen aan het gemeentebestuur:

- Stel in ieder bedrijf per 20 werkplekken minimaal 1 stageplaats beschikbaar. De onlangs door wethouder Schrijer aangestelde stagemakelaar Jorien van den Herik moet afspraken gaan maken met branche-organisaties en grote bedrijven om dat te proberen te realiseren. Te overwegen valt dat de school op basis van de door de bedrijven gestelde eisen de stageplaatsen invult, om discriminatie te voorkomen.
- Scholen moeten een actievere rol gaan spelen in het zoeken en vinden van stageplaatsen voor hun scholieren. De gemeente kan een stedelijke stagevacaturebank opzetten waar alle scholen gebruik van kunnen maken. Scholen moeten verder onderzoeken waarom veel stages niet worden afgemaakt, en dit probleem samen met de bedrijven aanpakken.
- De gemeente moet duidelijk stelling nemen tegen arbeidsdiscriminatie: ga in gesprek met werkgevers en jongeren over heersende vooroordelen, start een publiekscampagne en moedig gediscrimineerde werkzoekenden aan een klacht in te dienen bij instanties als Radar. Geef als gemeente in het aannamebeleid zelf het goede voorbeeld.
- Zorg dat jongeren beter weten wat er speelt in de stad en bij welke instanties ze terecht kunnen bij problemen. Bied een gemeentelijk gastlessenplan aan voor het vak maatschappijleer, met informatie over de samenleving, culturen, politiek en praktische vaardigheden.
- Help jongeren die in de problemen komen zoveel mogelijk individueel, door leerlingen die ontevreden zijn over hun toekomst, weinig gesteund worden, slecht presteren of de school dreigen te verlaten een vaste mentor toe te wijzen die meerdere keren per week contact heeft met de jongere.
- Jongeren zijn betrokken bij hun buurt, bij Rotterdam, bij de maatschappij – dat laten de ondervraagde jongeren ook blijken. Betrek daarom als instelling, bedrijf en politiek ook jongeren bij discussies en concrete projecten. Jongerenprojecten moeten niet blijven liggen bij bestuurders, ambtenaren en ondernemers, maar echt over jongeren gaan en dus samen met jongeren opgezet en uitgevoerd, waar mogelijk per buurt.
- De ondervraagde jongeren geven aan dat ze best tevreden zijn met hoe ze hun vrije tijd besteden, maar soms te weinig geld hebben. De gemeente kan zoveel mogelijk vormen van activiteiten en recreatie van de dienst Sport&Recreatie voor jongeren zo goedkoop mogelijk of gratis maken en buurthuizen vaker open houden.
- Zonder over alle urgente problemen die jongeren zien – armoede, werkgelegenheid, huisvesting, veiligheid – uitgebreid te willen uitweiden, is het wel opvallend hoeveel jongeren het gebrek aan betaalbare huizen als een probleem beschouwen: beduidend meer dan de rest van de Rotterdamse bevolking (vgl. COS Omnibusenquête 2006). De gemeente dient te onderzoeken hoe het bouwen van betaalbare kamers, kleine starterswoningen en goedkope huur- en koopwoningen sterk versneld kan worden.

Bijlage: vragenlijst

SP afdeling Rotterdam
Teilingerstraat 21-a
3032 AP Rotterdam
T (010) 707 48 78
E rotterdam@sp.nl
I www.rotterdam.sp.nl

JE WEEET TOCH!

JONGERENONDERZOEK SP ROTTERDAM

Goed dat je meedoet aan **Je weet toch!**, het jongerenonderzoek van de SP. Wij willen graag weten wat jij vindt van de kansen die jij in Rotterdam krijgt. Met de resultaten kunnen we het gemeentebestuur van Rotterdam laten weten wat jongeren zélf van Rotterdam vinden. Meedoen duurt maximaal tien minuten en is geheel anoniem.

Enqueteur: _____

1. Woon je in Rotterdam?

- 1 ja
 2 nee   ▶ deze enquête is bedoeld voor Rotterdamse jongeren

2. Leeftijd

_____ jaar

3. Geslacht

- 1 man
 2 vrouw

4. Wat voor niveau opleiding doe je of heb je gedaan?

- 1 VMBO
 2 HAVO
 3 VWO
 4 MBO/ROC
 5 HBO
 6 universitair

5. Welke opleiding precies?

_____

6. Heb je deze opleiding afgemaakt?

- 1 niet afgemaakt
 2 ben nog bezig
 3 afgemaakt

7. Ben of was je tevreden over deze opleiding?

Geef een cijfer tussen 1 en 10.

_____

8. Waar woon je?

- 1 bij m'n ouders
 2 bij familie of vrienden
 3 op mezelf
 4 in een begeleid wonen-project of instelling
 5 ik heb geen vaste plaats waar ik slaap

9. Wat doe je op dit moment?

- 1 ik ga naar school / studie
 2 ik loop stage
 3 ik werk
 4 ik ben werkloos en heb een uitkering
 5 ik ben werkloos en heb géén uitkering

10. In welk land zijn je ouders geboren?

Mijn moeder: _____

Mijn vader: _____

_____

School/studie

Vul deze vragen in als je op dit moment naar school gaat.

11. Hoeveel tijd besteed je aan je opleiding?

ongeveer _____ uur per week

12. Zou je hierna nog een andere opleiding willen volgen?

- 1 ja, zeker
 2 misschien wel
 3 nee, zeker niet

_____

Werk

Vul deze vragen in als je op dit moment werk hebt.

13. Wat voor werk doe je?

_____

14. Hoe lang heb je deze baan al?

_____ maanden / jaren

15. Ben je tevreden met deze baan?

- 1 ja, ik ben tevreden
 2 nee, ik ben niet tevreden met mijn werkomgeving
 3 nee, ik zou eigenlijk in een ander bedrijf of instelling willen werken
 4 nee, ik zou eigenlijk een ander beroep willen

16. Is je werk op het niveau van je opleiding?

- 1 ja, het past bij wat ik kan
 2 nee, ik ben te laag opgeleid voor dit werk
 3 nee, ik ben hoger opgeleid dan het werk van me vraagt

_____

Werkloos

Vul deze vragen in als je op dit moment werkloos bent.

17. Hoe lang ben je al werkloos?

_____ maanden/jaren

18. Ben je op zoek naar een opleiding of werk?

- 1 opleiding
 2 werk
 3 beide
 4 niet op zoek

19. Als je werk zoekt, op welke manier doet je dat?

(bijvoorbeeld: via het CWI, jongerenloket, projecten, kennissen, advertenties, open sollicitaties)

_____

_____

20. Hoeveel van je vijf beste vrienden hebben ook geen werk?

_____

_____

---

21. Ben je wel eens op zoek geweest naar een stageplaats?

- 1 ja
 2 nee ▶ sla de rest van dit blokje over

22. Heb je er uiteindelijk een gevonden?

- 1 ja
 2 nee

23. Hielp de school bij het vinden van een stageplaats?

- 1 ja, zij regelden de stageplaats
 2 ja, zij hielpen me bij het vinden van een plek
 3 nee, ik heb de plek zelf moeten regelen

24. Heb je je stage afgemaakt?

- 1 ja
 2 nee
-

25. Heb je wel eens moeite (gehad) bij het vinden naar werk?

- 1 ja
 2 nee ▶ sla de rest van dit blokje over

26. Waaraan denk je dat dat ligt?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- 1 ik ben te laag opgeleid
 2 ik ben te hoog opgeleid
 3 ik vind het lastig op een goede manier te solliciteren
 4 er is geen werk dat aansluit bij mijn opleiding
 5 werkgevers vinden dat ik te weinig ervaring heb
 6 werkgevers vinden dat ik te weinig discipline heb (met op tijd komen, enzovoort)
 7 werkgevers vinden me te jong voor het team
 8 werkgevers vinden mijn uiterlijk niet gepast
 9 werkgevers vinden me – zonder echt iets te noemen – niet passen in het team

27. Heb je wel eens het idee dat je gediscrimineerd wordt bij het zoeken naar werk?

- 1 nee, helemaal niet
 2 ja, af en toe
 3 ja, heel vaak

28. Zo ja, kun je daarvan een voorbeeld geven?

---

29. Geef aan wat op jou het meest van toepassing is.

a. Ik ben tevreden met hoe het op dit moment met mij gaat.

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

b. Ik word in het algemeen gesteund in mijn plannen en wensen.

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

c. Ik weet bij welke instanties ik terecht kan als ik problemen heb.

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

d. Mijn ouders zijn erg betrokken bij mijn toekomstplannen.

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens
-

30. Waar besteed je je meeste vrije tijd?

- 1 (bij iemand) thuis
 2 op straat
 3 bij een vereniging of buurthuis

31. Wat doe je vooral in je vrije tijd?

(bijvoorbeeld: sporten, TV-kijken, internetten, lezen, muziek maken of luisteren, bij vrienden zijn, zomaar rondhangen)

---

32. Ben je tevreden met hoe je je vrije tijd invult?

- 1 ja, ik doe wat ik graag wil doen
 2 nee, ik heb te weinig geld om ergens heen te gaan
 3 nee, ik heb geen ruimte waar ik kan doen wat ik wil

33. Wie is je grootste idool, op wie wil je graag lijken?

---

34. Wat zou jij het belangrijkste vinden als je burgemeester van Rotterdam was?

Ik zou zorgen dat... (kruis maximaal drie hokjes aan)

- 1 er meer betaalbare huizen komen
- 2 er meer banen komen
- 3 de armoede aangepakt wordt
- 4 er meer sportvoorzieningen komen
- 5 er meer buurthuizen komen
- 6 er meer uitgaansgelegenheden zijn
- 7 mensen beter Nederlands leren spreken
- 8 mensen aardiger met elkaar omgaan
- 9 mensen zich veiliger kunnen voelen op straat
- 10 het openbaar vervoer beter wordt

35. Wil je je mening geven over de volgende politieke plannen?

a Een gesloten kamp waar jongeren met weinig kansen twee jaar naartoe moeten om een opleiding af te maken

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

b Verplicht werken, bijvoorbeeld in het schoonhouden van je wijk, voor iedereen die geen werk heeft

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

c Als je geen werk hebt verplicht naar school tot je 23 bent

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

d Een verplicht aantal stageplaatsen in ieder bedrijf

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

e Anoniem solliciteren naar werk om discriminatie te voorkomen

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

f Arbeiders uit bijvoorbeeld Polen mogen hier komen werken

- 1 helemaal eens 2 beetje eens 3 oneens

36. Ik wil verder nog het volgende kwijt: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Bedankt voor het meedoen aan dit onderzoek!

Dankzij jouw antwoorden weten we beter wat jongeren in Rotterdam willen.

Wil je meer weten over dit onderzoek of over de SP, kijk dan op www.rotterdam.sp.nl.

Als je op de hoogte gehouden wilt worden, kun je ook hieronder je gegevens invullen.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Rotterdam _____

Telefoon: _____ Mobiel _____

E-mail: _____

- Stuur mij de resultaten van het onderzoek als die beschikbaar zijn
- Stuur mij meer informatie over de SP